

Sygn. akt IV CSK 589/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku R. K. Ż.
przy uczestnictwie I. H.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt II Ca [...],

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko wtedy, gdy skarżący powoła i uzasadni istnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach może zostać oparte rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uczestniczka postępowania I. H. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie z wniosku R. K. Ż. o podział majątku wspólnego, zaskarżając to postanowienie w części, tj. w punkcie II sentencji w zakresie, w jakim oddalono apelację uczestniczki w przedmiocie punktu II podpunktu 2 postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 4 czerwca 2014 r. tj. ustalenia, że wnioskodawca poniósł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny wymieniony w podpunkcie 2.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżąca wskazała, że istnieje potrzeba wykładni art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zakresie ustalenia, w jaki sposób należy sformułować wniosek o rozliczenie nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny małżonków, tak aby uznać go za wniosek skutecznie zgłoszony, a w konsekwencji, czy w przypadku gdy wniosek ten nie odpowiada wymogom wyrażonym w art. 187 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. można go traktować jako wypadkową innych wniosków zgłaszanych w toku postępowania i czy w takiej sytuacji uwzględnienie wniosku nie stanowi nieuprawnionego działania z urzędu i wyjście ponad żądanie wnioskodawcy wyrażone we wniosku o podział majątku wspólnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego. Mogą one poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. niepubl. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, 6 czerwca 2012 r., IV CZ 7/12, 22 października 2014 r., II CSK 235/14 oraz z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 12/15). Praktyczne znaczenie możliwości tej weryfikacji

ujawnia się w przypadkach wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do postępowania kasacyjnego ze względu na wymaganie wynikające z art. 519¹ § 2 i § 4 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., IV CR 34/06, i 15 grudnia 2006 r., III CZ 88/06).

Jednocześnie trzeba uwzględnić utrwalone judykaturze Sądu Najwyższego stanowisko, zgodnie z którym w sprawach działowych, do których zaliczają się sprawy o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, wartość przedmiotu zaskarżenia wyznaczają interesy poszczególnych uczestników ograniczające się do wysokości udziałów w majątku podlegającym podziałowi, stąd nawet jeżeli orzeczenie zaskarżono w całości, wartością przedmiotu zaskarżenia jest z reguły nie wartość majątku podlegającego podziałowi a wartość konkretnego interesu uczestnika lub składnika majątkowego, którego środek zaskarżenia dotyczy, a tylko wyjątkowo, w wypadku gdy uczestnik zaskarża samą zasadę podziału, kwestionując jego dopuszczalność, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość udziału; wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia należy uwzględniać wartość poszczególnych rzeczy i praw, których objęcie lub nieobjęcie rozstrzygnięciem sądu albo sposób ich podziału skarżący kwestionuje, a także wartość roszczeń będących przedmiotem zaskarżenia, w tym roszczeń z tytułu nakładów na wspólną rzecz (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV CZ 36/13, niepubl.; z dnia 4 czerwca 2014 r., II CZ 22/14, niepubl.; z dnia 8 lipca 2014 r., V CZK 666/13, niepubl.; z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 12/15, niepubl.).

W niniejszej sprawie w skardze kasacyjnej nie była kwestionowana zasada podziału majątku wspólnego małżonków a jedynie przyjęcie i uwzględnienie przez Sąd drugiej instancji nakładów wnioskodawcy na majątek wspólny w postaci odrębnej własności lokalu mieszkalnego w wysokości 280.479,95 złotych. Skoro wnioskodawcy przyznano ten składnik majątku wspólnego, to interes uczestniczki postępowania w zaskarżeniu samej istoty i wysokości nakładów nie przekracza połowy ich wartości, przy założeniu równości udziałów małżonków w majątku wspólnym. Potwierdza to także wniosek zawarty w skardze kasacyjnej o uchylenie zaskarżonego postanowienia i jego zmianę polegającą na uchyleniu obciążenia

uczestniczki obowiązkiem dopłaty w wysokości 60 140,97 zł z jednoczesnym zasądzeniem dopłaty na rzecz uczestniczki postępowania w kwocie 73 042,03 zł.

Wobec tego rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia określona interesem uczestniczki postępowania jest niższa niż wymagana w art. 519¹ § 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 519¹ § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną.

I.n